

Anonimizētā versija

Tulkojums

C-652/20 –1

Lieta C-652/20

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu

Iesniegšanas datums:

2020. gada 2. decembris

Iesniedzējtiesa:

Tribunalul București (Rumānija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2020. gada 28. septembris

Prasītāji:

HW

ZF

MZ

Atbildētājs:

Allianz Elementar Versicherungs-AG

[..] **TRIBUNALUL BUCUREȘTI** (Bukarestes Augstākā tiesa)

SESTĀ CIVILLIETU PALĀTA

[..] **RĪKOJUMS**

Atklātā tiesas sēde 2020. gada 28. septembrī [..] [Tiesas sastāvs]

Tiek izskatīta civillietā starp prasītāju **HW**, prasītāju **MZ**, prasītāju **ZF** [..] un atbildētāju *Allianz Elementar Versicherungs-AG*, ar korespondenta *SC Allianz-Țiriac Asigurări SA* starpniecību, par zaudējumu atlīdzināšanu (morālais kaitējums).

[..] [valsts tiesvedība] [..] TIESA

Izlemjot:

I. Par prejudiciāla jautājuma uzdošanu Eiropas Savienības Tiesai saistībā ar Regulas (ES) Nr. 1215/2012 11. panta 1. punkta b) apakšpunkta interpretāciju:

I. i) Fakti:

- 1 2017. gada 22. decembrī mirušais SZ, vadot Austrijā reģistrētu transportlīdzekli ar valsts numuru W-67200G, ātruma pārsniegšanas un alkoholisko dzērienu lietošanas dēļ zaudēja kontroli pār iepriekš minēto transportlīdzekli un spēcīgi ietriecās elektrības stabā. Atbildība par negadījumu vismaz daļēji gulstas uz SZ. Negadījumā mira arī EY, kurš bija pasažieris vadītāja labajā pusē. **[oriģ. 2. lpp.]**
- 2 Pamatojoties uz negadījuma dienā spēkā esošo apdrošināšanas polisi [..], transportlīdzekli ar reģistrācijas numuru W-67200G Austrijā bija apdrošinājis atbildētājs *Allianz Elementar Versicherungs-AG*.
- 3 Pēc šī negadījuma, 2020. gada 17. februārī prasītāji šajā lietā (mirušā EY māte, vectēvs no mātes puses un vecmāte no mātes puses) iesūdzēja atbildētāju *Allianz Elementar Versicherungs-AG* ar korespondenta Rumānijā (proti, *SC Allianz Ţiriac Asigurări SA*, Bukareste) starpniecību, pieprasot atlīdzību par morālo kaitējumu 1 000 000 Rumānijas leju (RON) apmērā (nedaudz vairāk par 250 000 eiro). Viņi apgalvo, ka EY nāve ir izraisījusi milzīgas psiholoģiskas ciešanas un ka atgriezeniskā veidā nodarītais kaitējums būtu jāsedz transportlīdzekļa W-67200G apdrošinātājam. Prasītāji izvēlējās vērsties iesniedzējtiesā, kura atrodas atbildētāja korespondenta Rumānijā juridiskās adreses vietā, nevis viņu dzīves vietas tiesā (prasītāju dzīves vieta ir attiecīgi Brašovas [*Braşov*] un Mehedinti [*Mehedinţi*] apgabalā, bet ieceltā advokāta prakses vieta ir Oltas [*Olt*] apgabalā).

I. ii) Jurisdikcijas jautājums:

- 4 Ņemot vērā, ka *Codul de procedură civilă român* (Rumānijas Civilprocesa kodeksa)¹ 131. panta (1) punkta² un 1071. panta (1) punkta³ noteikumi [..]

¹ Likums Nr. 134/2010, pārpublicēts *Monitorul Oficial [al României]* (Rumānijas Oficiālais Vēstnesis) Nr. 247, 2015. gada 10. aprīlis, ar turpmākajiem grozījumiem un papildinājumiem.

² **131. pants. Jurisdikcijas pārbaude** (1) punkts: Pirmās tiesas sēdes laikā, uz kuru puses ir pienācīgi pieaicinātas pirmās instances tiesā un var formulēt secinājumus, tiesai pēc savas iniciatīvas ir jāpārbauda un jānoskaidro, vai tiesai, kurā iesniegta prasība, ir vispārēja, materiāla un teritoriāla jurisdikcija izlemt par lietu, tiesas sēdes protokolā norādot tiesas, kurā iesniegta prasība, kompetences juridisko pamatu. Protokolam ir pagaidu raksturs.

nosaka tiesai pienākumu pēc savas iniciatīvas pārbaudīt tās vispārējo, starptautisko, materiālo un teritoriālo jurisdikciju pirmās tiesas sēdes laikā ar pienācīgi pieaicinātiem lietas dalībniekiem un apstākļos, kuros viņi var formulēt secinājumus, norādot tiesas sēdes protokolā tiesas kompetences juridisko pamatu, šajā tiesvedībā ir svarīgi Regulas (ES) Nr. 1215/2012⁴ 11. panta 1. punkta b) apakšpunkta nosacījumi [...], saskaņā ar kuriem: *apdrošinātāju, kura juridiskā adrese ir kādā dalībvalstī, var iesūdzēt: [...] citā dalībvalstī, ja prasību iesniedzis apdrošinājuma ņēmējs, apdrošinātais vai apdrošināšanas atlīdzības saņēmējs [orig. 3. lpp.] – tās vietas tiesās, kur ir prasītāja dzīves vieta; [...]*

- 5 Proti, minētais noteikums ir piemērojams šajā lietā, ņemot vērā, ka apdrošinātāja (atbildētāja) juridiskā adrese ir Eiropas Savienības dalībvalsts (Austrijas) teritorijā un apdrošināšanas polises saņēmēji (prasītāji) iesnieguši prasību pret atbildētāju citā dalībvalstī (Rumānijā). Attiecīgā noteikuma piemērošana izriet arī no Tiesas sniegtā risinājuma lietā C-463/06 [*FBTO Schadeverzekeringen*], kurā, ņemot vērā Regulas (EK) Nr. 44/2001⁵ noteikumus, kas ir pārņemti Regulā (ES) Nr. 1215/2012, nosprieda: *Padomes 2000. gada 22. decembra Regulas (EK) Nr. 44/2001 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās 11. panta 2. punktā minētā atsauce uz šīs regulas 9. panta 1. punkta b) apakšpunktu ir jāinterpretē tādējādi, ka cietusī puse pret apdrošinātāju var celt tiešu prasību dalībvalstī tās vietas tiesā, kur ir viņas dzīves vieta, ja šāda tieša prasība ir atļauta un ja apdrošinātāja juridiskā adrese ir kādas dalībvalsts teritorijā.*
- 6 Interpretācijas jautājums, ar ko saskarās iesniedzējtiesai, izriet no noteikuma daļas formulējuma, kurā noteikts, ka gadījumā, ja apdrošināšanas atlīdzības saņēmējs vērsas tiesā citā dalībvalstī, viņš var celt prasību pret apdrošinātāju *savas dzīves vietas tiesā.*
- 7 Šajā sakarā tiesa norāda, ka noteikumu, ar kuriem nosaka starptautisko jurisdikciju, vispārējais mērķis nav noteikt arī iekšējo (precīzāk teritoriālo) jurisdikciju. Tāda nozīme ir *Codul de procedură civilă* (Civilprocesa kodeksa)

³ **1071. pants. Starptautiskās jurisdikcijas pārbaude.** (1) punkts: Tiesa, kurā iesniegta prasība, pēc savas iniciatīvas pārbauda tās starptautisko jurisdikciju, rīkojoties saskaņā ar iekšējām tiesību normām par jurisdikciju, un, ja tā konstatē, ka ne tai, ne citai Rumānijas tiesai nav jurisdikcijas, tā noraida prasību kā neatbilstošu Rumānijas tiesu jurisdikcijai, neskarot 1070. panta noteikumu piemērošanu. Tiesas lēmumu var apstrīdēt hierarhiski augstākstāvošā tiesā.

⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1215/2012 (2012. gada 12. decembris) par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās (OV 2012, L 351, 1. lpp.) [...].

⁵ Padomes Regula (EK) Nr. 44/2001 (2000. gada 22. decembris) par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās, tagad atcelta.

1072. panta 1. punkta ⁶ noteikumiem un Regulas (ES) Nr. 1215/2012 (4) apsvērumam ⁷.

- 8 Tomēr iesniedzējtiesa uzskata, ka iepriekšminētajam noteikumam ir izņēmumi, un attiecīgā doktrīna atbalsta šādu nostāju. Piemēram, *Codul de procedură civilă* (Civilprocesa kodekss), izmantojot [oriģ. 4. lpp.] starptautisko privāttiesību normu, nosaka teritoriālo jurisdikciju *forum necessitatis* gadījumā [skat. *Codul de procedură civilă* (Civilprocesa kodeksa) 1070. panta 1. punktu ⁸, kurā noteikts, ka šajā pantā īpaši paredzētajos gadījumos tās teritorijas Rumānijas tiesai, ar kuru lietai ir pietiekama saikne, ir jurisdikcija izskatīt lietu].
- 9 Tomēr visnozīmīgākais aspekts ir tas, ka Regulas (ES) Nr. 1215/2012 7. panta 1. punkta b) apakšpunkta pirmo ievilkumu Tiesa interpretē [...] tādā nozīmē, ka tas nosaka ne tikai starptautisko, bet arī iekšējo (teritoriālo) jurisdikciju. Šajā ziņā ar sprieduma lietā C-386/05 [*Color Drack*] 30. punktu Tiesa norāda, ka: *Regulas Nr. 44/2001 5. panta 1. punkta b) apakšpunkta pirmā ievilkuma, nosakot gan starptautisko jurisdikciju, gan teritoriālo jurisdikciju, mērķis ir vienādot jurisdikciju kolīzijas noteikumus un tādējādi – tieši noteikt kompetento tiesu, neatsaucoties uz dalībvalstu iekšējiem noteikumiem. Tādējādi Eiropas Savienības Tiesa ir skaidri norādījusi, ka Regulas Nr. 44/2001 5. panta 1. punkta b) apakšpunkta pirmā ievilkuma noteikumi, kura ekvivalents ir atrodams Regulas (ES) Nr. 1215/2012 7. panta 1. punkta b) apakšpunkta pirmajā ievilkumā, nosaka gan starptautisko, gan iekšējo (teritoriālo) jurisdikciju.*
- 10 No iepriekš minētā izriet, ka arī Regulā (ES) Nr. 1215/2012 pastāv pretrunīgi noteikumi, kuru mērķis ir noteikt ne tikai starptautisko, bet arī iekšējo (teritoriālo) jurisdikciju. Uz šo pieņemumu balstās iesniedzējtiesas šaubas, ka ir iespējams identificēt argumentus par labu interpretācijai, saskaņā ar kuru attiecīgais teksts nosaka gan starptautisko jurisdikciju, gan iekšējo (teritoriālo) jurisdikciju, tāpat kā ir iespējams atrast argumentus pretēja viedokļa pamatojumam, saskaņā ar kuru iepriekšminētās norma attiecas tikai uz starptautisko jurisdikciju.
- 11 Argumenti, kas pamato apgalvojumu, saskaņā ar kuru Regulas (ES) Nr. 1215/2012 11. panta 1. punkta b) apakšpunktā ir noteikta gan starptautiskā, gan iekšējā (teritoriālā) jurisdikcija, vismaz kā tās saprot iesniedzējtiesa, ir šādi:

⁶ **1072. pants. Iekšējā jurisdikcija.** (1) punkts: Ja Rumānijas tiesai ir jurisdikcija saskaņā ar šīs sadaļas noteikumiem, tā ir noteikta balstoties uz šī kodeksa noteikumiem un, ja nepieciešams, balstoties uz īpašos likumos paredzētajiem noteikumiem.

⁷ Kas ir formulēts šādi: dažas atšķirības starp valstu noteikumiem, kas reglamentē jurisdikciju un spriedumu atzīšanu, kavē pareizu iekšējā tirgus darbību. Būtiski ir noteikumi, lai vienādotu jurisdikcijas kolīziju normas civillietās un komercietās un lai nodrošinātu ātru un vienkāršu dalībvalstī pieņemto spriedumu atzīšanu un izpildi.

⁸ **1070. pants. *Forum necessitatis*.** (1) punkts: tās vietas Rumānijas tiesai, ar kuru lietai ir pietiekama saikne, ir jurisdikcija lietas izskatīšanai, kaut arī likums neparedz Rumānijas tiesas jurisdikciju, ja tiek parādīts, ka nav iespējams ierosināt lietu ārzemēs vai ka nevar pamatoti pieprasīt, lai to ierosinātu ārzemēs.

- 12 a) pirmkārt, šādā virzienā ir orientēta gramatiskā interpretācija, jo noteikums norāda tiesu iestādes jurisdikciju *tās teritorijas tiesās, kur ir prasītāja dzīves vieta*; ir jāuzsver, ka angļu, franču vai itāļu versijām, kā arī citām ir vienāds saturs. Tāpēc jāatzīmē, ka atsauce ir uz dzīves *vieta*, nevis uz dzīves vietas *valsti*; **[oriģ. 5. lpp.]**
- 13 b) arī gramatiskajai analīzei pievienotajai sistemātiskajai analīzei ir tāda pati orientācija; jāatzīmē, ka regulas 11. panta 1. punkta teksts ir attiecināms uz trim atšķirīgiem pieņēmumiem, taču, ja a) apakšpunktā ir minēta tās valsts tiesa, kurā atrodas apdrošinātāja juridiskā adrese, b) apakšpunktā ir noteikta prasītāja dzīves vietas tiesas jurisdikcija; šo formulējuma atšķirību var izskaidrot ar to, ka b) apakšpunkta mērķis ir noteikt arī teritoriālo jurisdikciju; šī argumenta ietvaros var norādīt arī Regulas (ES) Nr. 1215/2012 7. panta 1. punkta b) apakšpunkta pirmo ievilkumu, kuru, kā jau iepriekš minēts, Tiesa interpretēja kā attiecināmu arī uz teritoriālo jurisdikciju un kura tekstā ir tas pats vārds – *vieta*;
- 14 c) tāpat saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1215/2012 (15) apsvērumu jurisdikcijas noteikumiem vajadzētu būt ļoti paredzamiem; tomēr šis mērķis tiek sasniegts ar interpretāciju, saskaņā ar kuru tiek ņemta vērā arī iekšējā (teritoriālā) jurisdikcija;
- 15 d) turklāt analizētā noteikuma piemērošana iepriekšminētajā nozīmē neietekmē Eiropas Savienības dalībvalstu tradīcijas to iekšējās jurisdikcijas noteikšanā. Tādējādi, pretēji, piemēram, Regulas (ES) Nr. 1215/2012 24. panta 1. punktam, par kuru Eiropas Savienības Tiesai bija iespēja lemt tādā nozīmē, ka šis pants nosaka tikai starptautisko jurisdikciju (šajā ziņā skat. spriedumu lietā C-420/07 [*Apostolides*]; šeit ir jāuzsver, ka valsts tradīcijas atšķiras attiecībā uz jurisdikcijas piešķiršanu lietās, kas attiecas uz nekustamo īpašumu; arī iepriekšējie Rumānijas tiesību akti ietvēra atšķirīgus noteikumus no tiem, kas pašlaik ir noteikti saskaņā ar Civilprocesa kodeksa 117. pantu ⁹ [..]), konkrētais gadījums neizvirza jutīgus jautājumus un jebkurā gadījumā tam ir piemērojami šī paša tiesību akta 62. panta noteikumi.
- 16 Attiecībā uz argumentiem pretējā pieņēmuma atbalstam tādā nozīmē, ka tiek paredzēta tikai starptautiska jurisdikcija, iesniedzējtiesa var ierosināt, ka:
- 17 a) iepriekšējos argumentos nav ņemts vērā fakts, ka joprojām pastāv noteikums, ka starptautisko privāttiesību normās nosaka tikai starptautisko jurisdikciju un ka izņēmumiem ir jābūt skaidri paredzētiem; turklāt, pamatojoties uz juridisko noteiktību, **[oriģ. 6. lpp.]** šādi izņēmumi ir jāiekļauj arī skaidros, precīzos

⁹ **117. pants. Prasības, kas saistītas ar nekustamo īpašumu.** (1) punkts. Prasības attiecībā uz nekustamajiem īpašumiem tiek iesniegtas tikai tā apgabala tiesā, kurā atrodas īpašums. (2) punkts. Ja īpašums atrodas vairākos tiesu apgabalos, prasība tiek iesniegta atbildētāja juridiskās adreses vai dzīvesvietas tiesā, ja atbildētājs atrodas vienā no šiem apgabaliem, un, pretējā gadījumā – kādā no apgabalu, kuros atrodas īpašums, tiesām. [..]

noteikumos, lai bez liekas interpretācijas piepūles varētu atrast vēlamo secinājumu;

- 18 b) teleoloģiskā interpretācija var apstiprināt ideju, ka, tā kā Regulas (ES) Nr. 1215/2012 mērķis ir paredzēt labvēlīgāku jurisdikciju apdrošināšanas atlīdzības saņēmējam, tad šī noteikuma piemērošanai nevajadzētu izraisīt pārliecību, ka prasītāji nevar vērsties citā viņu dzīves valsts tiesā, ja viņiem tas būtu izdevīgi. Šāda interpretācija varētu mazināt regulas noteikumu nozīmi (līdzīgu secinājumu ir izdarījusi *Tribunalul Gorj* [Goržas Augstākā tiesa]). Piemēram, prasītājiem šajā lietā varētu būt izdevīgi vērsties Bukarestes tiesā, nevis viņu dzīves vietas tiesā, jo viņi var pieņemt, ka Bukarestes tiesas piešķirtais morālais kaitējums ir lielāks nekā tas, ko piešķirtu citas valsts tiesas; šo pieņēmumu var pamatot ar faktu, ka Bukarestes iedzīvotāju ienākumi ir daudz lielāki nekā pārējās Rumānijas iedzīvotāju ienākumi, tas pats attiecas arī uz izmaksām, kas pamatoti vedina uzskatīt, ka Bukarestes tiesneši, tāpat kā visi citi šīs pilsētas iedzīvotāji, uztver naudas vērtību citādāk nekā pārējie valsts tiesneši tādā nozīmē, ka naudas uztvertā vērtība ir zemāka; kas teorētiski varētu novest pie lielākas nominālās kompensācijas par morālo kaitējumu. Tomēr šis piemērs ir tikai intuitīva pieņēmuma sekas.

I. iii) Nosacījumu esamība, lai iesniegtu Eiropas Savienības Tiesai prejudiciālu jautājumu par Regulas (ES) Nr. 1215/2012 11. panta 1. punkta b) apakšpunkta interpretāciju:

- 19 Saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 267. pantu Eiropas Savienības Tiesas kompetencē ir sniegt prejudiciālu nolēmumu par Savienības iestāžu aktu interpretāciju, kad to lūdz valsts tiesa, ja tā uzskata, ka ir vajadzīgs Tiesas lēmums par šo jautājumu, lai šī tiesa varētu sniegt spriedumu.
- 20 Šajā gadījumā runa ir par Savienības tiesību normas interpretāciju; ir nepieciešama oficiāla interpretācija, jo šai valsts tiesai ir šaubas par Regulas (ES) Nr. 1215/2012 11. panta 1. punkta b) apakšpunktā noteiktā jurisdikcijas noteikuma saturu un interpretācijas jautājumu ir nepieciešams noskaidrot, lai pārliecinātos par šīs valsts tiesas jurisdikciju. **[oriģ. 7. lpp.]**
- 21 Turklāt Tiesas nolēmums kalpo arī plašākiem, bet tikpat pragmatiskiem mērķiem: popularizēt to, ka analīzei pakļautie noteikumi var noteikt arī iekšējo (teritoriālo) jurisdikciju un nevis tikai starptautisko jurisdikciju (ņemot vērā, ka Tiesa nav pieņēmusi lēmumu šajā sakarā, tās nostāja nav skaidri zināma); novērst pretrunīgu judikatūru šajā jautājumā.

22 [..]

[..]

23 [..]

6

24 [..]

[..]

ŠO IEMESLU DĒĻ,

LIKUMA VĀRDĀ

IZDOD RĪKOJUMU

uzdot Eiropas Savienības Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu: **[oriģ. 8. lpp.]**

Vai Regulas (ES) Nr. 1215/2012 11. panta 1. punkta b) apakšpunkta noteikumi ir jāinterpretē tādā nozīmē, ka tie attiecas tikai uz [Eiropas Savienības] dalībvalstu starptautisko jurisdikciju, vai arī tādā nozīmē, ka tie nosaka arī tās vietas tiesas, kurā atrodas apdrošināšanas saņēmēja dzīves vieta, iekšējo (teritoriālo) jurisdikciju?

[..] [valsts tiesību aktu procesuālie noteikumi]

DARBBAVERSĪJA